Rozpočtová kontrola finančnej pomoci EÚ pre Afganistan

P7_TA(2011)0578

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. decembra 2011 o rozpočtovej kontrole finančnej pomoci EÚ pre Afganistan (2011/2014(INI))

(2013/C 168 E/07)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Afganistane [1], najmä na uznesenie z 8. júla 2008 o stabilizácii Afganistanu [2], uznesenie z 15. januára 2009 o rozpočtovej kontrole finančných prostriedkov Európskej únie pre Afganistan [3], uznesenie z 24. apríla 2009 o právach žien v Afganistane [4] a uznesenie zo 16. decembra 2010 o novej stratégii pre Afganistan,

— so zreteľom na svoje uznesenia o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2007 z 23. apríla 2009 [5] a za rozpočtový rok 2008 z 5. mája 2010 [6],

— so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2011 o budúcnosti rozpočtovej podpory EÚ pre rozvojové krajiny [7],

— so zreteľom na konferenciu v Kábule z 20. júla 2010, na ktorej sa darcovia dohodli na tom, že lepšie zosúladia svoje programy a budú dodržiavať zásady účinnosti pomoci, ako aj na konferenciu v Londýne z 28. januára 2010, na ktorej sa darcovia dohodli na tom, že vytvoria nezávislý Úrad vysokého dozoru a že väčší objem rozvojovej pomoci poskytnú prostredníctvom vlády Afganskej islamskej republiky s podporou štrukturálnych a rozpočtových reforiem,

— so zreteľom na odpovede Komisie na otázky Výboru pre kontrolu rozpočtu zo 7. septembra 2010 a 22. júna 2011,

— so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 3/2011 o efektívnosti a účinnosti príspevkov EÚ poskytovaných prostredníctvom organizácií OSN v krajinách postihnutých konfliktom,

— so zreteľom na audítorské správy osobitného generálneho inšpektora pre obnovu Afganistanu (SIGAR),

— so zreteľom na audítorské správy kontrolného úradu USA (GAO) o Afganistane,

— so zreteľom na audítorské správy generálneho inšpektora Agentúry USA pre medzinárodný rozvoj (USAID) o Afganistane,

— so zreteľom na záverečnú správu Komisie pre skúmanie zadávania zákaziek počas vojny v Iraku a v Afganistane, ktorú predložila Kongresu USA, s názvom Zmena zadávania zákaziek počas vojny,

— so zreteľom na návrh zákona o najvyššom kontrolnom úrade Afganistanu,

[1] Ú. v. EÚ C 294 E, 3.12.2009, s. 11.
[2] Ú. v. EÚ C 46 E, 24.2.2010, s. 87.
[3] Ú. v. EÚ C 184 E, 8.7.2010, s. 57.
[4] Prijaté texty, P7_TA(2010)0490.
[5] Ú. v. EÚ L 255, 26.9.2009.
[6] Ú. v. EÚ L 252, 25.9.2010.
[7] Prijaté texty, P7_TA(2011)0317.

Štvrtok 15. decembra 2011

— so zreteľom na mexickú deklaráciu Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií (INTOSAI) o nezávislosti najvyšších kontrolných inštitúcií schválenú v roku 2007,

— so zreteľom na Akčný plán EÚ pre Afganistan a Pakistan, ktorý prijala Rada 27. októbra 2009, a na jeho vykonávacie správy uverejňované každé dva roky,

— so zreteľom na rozhodnutie 2011/23 Výkonnej rady Rozvojového programu OSN, Populačného fondu OSN a Úradu OSN pre projektové služby prijaté na jej výročnom zasadnutí od 6. do 17. júna 2011,

— so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu a na stanoviská Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre rozvoj (A7-0388/2011),

A. keďže v uznesení Parlamentu zo 16. decembra 2010 o novej stratégii pre Afganistan boli identifikované viaceré významné otázky týkajúce sa rozpočtovej kontroly finančnej pomoci EÚ pre Afganistan;

B. keďže organizácia Integrity Watch informovala, že v roku 2009 bola v Afganistane vyplatená viac ako miliarda dolárov na úplatky;

C. keďže Výbor pre kontrolu rozpočtu je zodpovedný za monitorovanie nákladovej efektívnosti plnenia všeobecného rozpočtu EÚ;

D. keďže zásadám zodpovednosti a transparentnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami patrí v demokracii ústredné miesto;

E. keďže Afganistan patrí medzi krajiny prijímajúce väčšinu civilnej pomoci z všeobecného rozpočtu EÚ;

F. keďže Európska komisia sa zaviazala poskytnúť viac než 2 miliardy EUR na rozvoj a humanitárnu pomoc Afganistanu, pričom od roku 2002 už poskytla 1,8 miliardy EUR;

Výhody a nevýhody rozličných spôsobov financovania pomoci pre Afganistan

1. opätovne zdôrazňuje, že Komisia môže pri investovaní finančných prostriedkov EÚ v Afganistane zvážiť použitie rozličných spôsobov financovania; pripomína, že vláda Afganskej islamskej republiky nie je príjemcom priamej (odvetvovej) rozpočtovej podpory zo všeobecného rozpočtu EÚ;

2. konštatuje, že každý spôsob financovania má svoje výhody aj nevýhody z hľadiska konkrétnych cieľov financovania, tak ako sú uverejnené v tabuľke v dôvodovej správe;

3. nazdáva sa, že žiaden spôsob financovania by nemal byť vylúčený, keďže všetky majú svoje konkrétne výhody a nevýhody; považuje za potrebné pomoc diverzifikovať, aby sa príslušným/vhodným spôsobom financovania pokryli jednotlivé potreby;

4. vyzýva Komisiu, aby zvážila zavedenie priamej rozpočtovej podpory v Afganistane na základe prísnych a presne vymedzených podmienok hneď ako sa preukáže, že nastala nevyhnutná makroekonomická stabilita a že existuje dostatočne spoľahlivé finančné riadenie, keďže ide o najlepší nástroj budovania kapacít v správe Afganistanu; vyjadruje presvedčenie, že by to mohlo viesť k trvalo udržateľným a dlhodobým výsledkom;

5. zastáva názor, že Komisia by mala posúdiť kapacitu ministerstiev vlády Afganskej islamskej republiky a vyjadruje presvedčenie, že na začiatku by v rámci rozpočtovej podpory mohli plynúť obmedzené finančné prostriedky podľa prísnych a presne vymedzených podmienok; berie na vedomie príklad iných darcovských krajín, ktoré zaviedli odvetvovú rozpočtovú podporu pre tie afganské ministerstvá, ktoré splnili kritériá v oblasti zodpovednosti a transparentnosti; žiada Komisiu, aby zvážila zavedenie rozpočtovej podpory na základe prísnych a presne vymedzených podmienok, a to nielen na ústrednej úrovni, ale aj na regionálnej a miestnej úrovni, hneď ako budú splnené nevyhnutné predpoklady a potrebné kritériá, keďže by sa tým podporilo budovanie kapacít na všetkých úrovniach správy; vyjadruje presvedčenie, že koordinovanou diverzifikáciou rozpočtovej podpory pre rozličné úrovne administratívy by sa zároveň upevnilo postavenie Komisie vo vzťahu k týmto subjektom a Komisia by sa stala nezávislejšou od vzťahov s jediným subjektom; poznamenáva, že diverzifikáciou sa nesmie oslabiť úloha ani zodpovednosť ústrednej vlády a že sa preto v tejto súvislosti vyžaduje jej súhlas;

6. zároveň vyzýva Komisiu, aby pri poskytovaní prípadnej rozpočtovej podpory v budúcnosti nadviazala na prísne a presne vymedzené podmienky, ktoré budú jednoznačné a merateľné; nazdáva sa, že na základe týchto cieľov sa musia dosiahnuť výsledky, ktoré je možné posúdiť na základe ukazovateľov a vopred vymedzených kritérií zodpovednosti a transparentnosti; zdôrazňuje, že hneď na začiatku treba stanoviť východiskové body na posudzovanie budúceho pokroku; považuje mechanizmy boja proti korupcii a podvodom za výsostne dôležité v tejto súvislosti; konštatuje, že účinnosť opatrení v oblasti rozvojovej politiky v partnerských krajinách sa musí overovať aj na základe miestnych kritérií; v tejto súvislosti poukazuje na maximálny význam odborného vzdelávania štátnych úradníkov a predovšetkým bezpečnostných zložiek a polície;

7. opätovne zdôrazňuje úlohu dohľadu Parlamentu a preto žiada Komisiu, aby tieto opatrenia prijala transparentne, a to tak, že zverejní:

— dosiahnuté dohody s vládou Afganskej islamskej republiky;

— východiská, ukazovatele, ciele, metódy výpočtu a zdroje overovania na hodnotenie pokroku a prijímanie rozhodnutí v súvislosti s uvoľnením prípadnej budúcej rozpočtovej podpory vo variabilných tranžiach, ktorých výška závisí od výkonu;

— prehľadné a štandardizované správy, v ktorých sa objektívne a transparentne posúdi pokrok na základe vymedzených kritérií a prípadne dôvody, ktoré spôsobili, že plánovaný pokrok sa nepodarilo dosiahnuť;

Zodpovednosť a dohľad nad prostriedkami EÚ v Afganistane

Nedostatky, na ktoré upozornili audítori

8. berie na vedomie audítorskú správu Európskeho dvora audítorov o prostriedkoch EÚ poskytovaných prostredníctvom organizácií OSN v krajinách postihnutých konfliktom, ktorá zahŕňa aj Afganistan; vyjadruje poľutovanie nad nedostatkami v riadení projektov v Afganistane, na ktoré upozornil Európsky dvor audítorov a ktoré zahŕňajú:

— nedostatky v projektovom riadení, ktoré vedú k neudržateľnosti a neúčinnosti projektov;

— informovanie Komisie prostredníctvom správ zo strany agentúr OSN, ktoré je oneskorené, príliš všeobecné a zamerané skôr na činnosti ako na výsledky a Komisii neumožňuje primerane kontrolovať účinnosť konkrétneho projektu;

— časté oneskorenia v rámci projektov, ktoré vyplývajú z nerealistických harmonogramov;

9. vyjadruje znepokojenie nad správami iných orgánov auditu, napríklad osobitného generálneho inšpektora USA pre obnovu Afganistanu (SIGAR), kontrolného úradu USA (GAO), Komisie pre skúmanie zadávania zákaziek počas vojny a generálneho inšpektora Agentúry USA pre medzinárodný rozvoj (USAID), v ktorých sa upozorňuje na tieto nedostatky:

— vysoké riziko korupcie a podvodu v krajine, čo dokazuje aj nedávny škandál v súvislosti s bankou Kabul Bank a záverečná správa Komisie pre skúmanie zadávania zákaziek počas vojny, v ktorej sa odhaduje, že 5 až 9 % celkovej pomoci USA pre Irak a Afganistan sa spreneverilo; takisto aj zo správy organizácie Integrity Watch vyplýva, že z viac ako jednej miliardy dolárov, ktoré Afganistan minul v roku 2009 na úplatky, sa jedna tretina použila na zaplatenie rôznych verejných služieb (dokumentácia, vzdelávanie, zdravotníctvo), pričom najväčšia miera korupcie sa vyskytuje v rámci polície;

— neschopnosť väčšiny ministerstiev Afganistanu viesť verejné obstarávanie a riadiť zmluvy v dôsledku vysokej negramotnosti a nedostatočného vyškolenia zamestnancov;

— nespoľahlivé databázy týkajúce sa afganského policajného zboru (ANP), keďže údaje o počte príslušníkov polície sa pohybujú medzi 111 774 a 125 218 policajtov, čo vyvoláva pochybnosti o dodržiavaní zákona a predpisov pri vyplácaní miezd príslušníkom polície, čo je hlavným cieľom najväčšieho samostatného projektu financovaného EÚ – Zvereneckého fondu pre právo a poriadok (LOTFA);

— vysoké riziko plytvania finančnými prostriedkami, o čom svedčí aj záverečná správa Komisie pre skúmanie zadávania zákaziek počas vojny, v ktorej sa odhaduje, že 10 až 20 % celkovej pomoci USA pre Irak a Afganistan sa premárnilo;

— kaskádové zapojenie subdodávateľov, ktoré vedie k oneskoreniam a k zvyšovaniu režijných nákladov, obmedzuje výkon dohľadu nad hlavným dodávateľom a zároveň znižuje okruh miestnych obyvateľov, ktorí majú z týchto projektov prospech;

— financovanie krátkodobých projektov s nízkou pravdepodobnosťou udržateľnosti v dlhodobom horizonte;

— afganský Úrad pre kontrolu a audit nie je úplne nezávislý od vlády Afganskej islamskej republiky;

10. zastáva názor, že Komisia by mala vziať do úvahy aj nedostatky, na ktoré upozorňujú USA a ďalší neeurópski audítori a ktoré tiež predstavujú rizikové faktory pre projekty financované EÚ, keďže v mnohých prípadoch ide o tie isté alebo aspoň podobné zistenia;

Riešenie odhalených nedostatkov

11. uznáva zložité podmienky, v ktorých musí Komisia poskytovať pomoc v krajine, ktorá je už celé desaťročia zasiahnutá vojnou; zdôrazňuje, že kontroly na mieste sa musia zároveň vykonávať v náročných podmienkach z hľadiska bezpečnosti; vyzýva Komisiu, aby použila alternatívne metódy auditu a kontroly, ktoré sa môžu použiť na mieste aj v aktuálnych bezpečnostných podmienkach; vyzýva navyše Komisiu, aby sa zaoberala odhalenými nedostatkami a aby poskytla finančnú podporu projektom, ak budú splnené tieto kritériá:

— dlhodobá finančná a operačná udržateľnosť;

— čo najväčšia podpora preberaniu zodpovednosti za projekty zo strany Afganistanu;

— odstránenie rizikových faktorov pre podvody a korupciu v čo najväčšej miere;

12. žiada Komisiu, aby určila rizikové faktory spojené s korupciou, podvodmi, udržateľnosťou projektov, kaskádovým zapojením subdodávateľov a ďalšími zdrojmi plytvania a nesprávneho využívania finančných prostriedkov; žiada navyše Komisiu, aby sa týmito faktormi naďalej primerane zaoberala v grantových dohodách a obchodných zmluvách a aby prísne sledovala uplatňovanie týchto pravidiel;

13. zdôrazňuje, že pre demokraciu má mimoriadny význam. ak je najvyšší kontrolný úrad z finančného aj operačného hľadiska v plnej miere nezávislý od výkonného piliera moci a ak má dostatočné kapacity a financie na vykonávanie finančných auditov, auditov v oblasti dodržiavania predpisov a auditov výkonnosti, a to v súlade s medzinárodnými normami pre audity;

14. vyjadruje znepokojenie nad správami z rôznych spoľahlivých a nezávislých zdrojov o tom, že najvyššie afganské orgány bránia afganským prokurátorom vo výkone vyšetrovania korupcie voči štátnym úradníkom, napríklad guvernérom;

15. vyjadruje poľutovanie nad tým, že ani v novom návrhu právnych predpisov o Úrade pre kontrolu a audit nie je zaručená jeho úplná nezávislosť, keďže generálny audítor a jeho zástupca by mali byť menovaní výkonnou, a nie legislatívnou zložkou moci; upozorňuje, že to nie je v súlade s mexickou deklaráciou o nezávislosti najvyšších kontrolných inštitúcií; vyzýva preto Komisiu, aby nástojila na tom, aby bola v právnych predpisoch zakotvená plná finančná a operačná nezávislosť afganského Úradu pre kontrolu a audit a aby bola posilnená jeho kapacita; pripomína Komisii, že plná nezávislosť, dostatočná kapacita a financovanie afganského Úradu pre kontrolu a audit by sa mali považovať za nevyhnutné podmienky zavedenia priamej rozpočtovej podpory;

16. vyzýva Komisiu, aby zvážila možnosť vykonávať kontrolné a monitorovacie návštevy spolu s afganským Úradom pre kontrolu a audit; v tejto súvislosti navrhuje zintenzívniť vzájomnú výmenu vedomostí a odborných zručností v oblasti auditu medzi zodpovednými orgánmi; vidí to ako príležitosť na zlepšenie vzájomného porozumenia a na budovanie kapacít;

Zvýšenie zodpovednosti pomoci poskytovanej prostredníctvom agentúr OSN v Afganistane

17. pripomína, že viaceré projekty, ktoré patria k najvýznamnejším projektom financovaným zo všeobecného rozpočtu EÚ v Afganistane, sú riadené a vykonávané prostredníctvom Rozvojového programu OSN (UNDP);

18. pripomína, že podľa článku 287 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Európsky dvor audítorov v prípade potreby právo vykonať audit priamo na mieste v priestoroch akéhokoľvek orgánu, úradu alebo agentúry, ktoré spravujú príjmy alebo výdavky v mene Únie;

19. ďalej pripomína, že Parlament opakovane žiadal Komisiu, aby zvýšila úroveň transparentnosti a zodpovednosti projektov riadených OSN, predovšetkým zvereneckých fondov s účasťou mnohých darcov, napríklad zavedením vyhlásenia o vierohodnosti;

20. berie na vedomie nedávne rozhodnutie Výkonnej rady Rozvojového programu OSN (UNDP), Populačného fondu OSN (UNFPA) a Úradu OSN pre projektové služby (UNOPS), prijaté na výročnom zasadnutí za rok 2011 od 6. do 17. júna 2011, poskytnúť medzivládnym organizáciám darcov, napríklad inštitúciám Európskej únie, rovnaké prístupové práva k správam z interných auditov, aké sa poskytujú členským štátom OSN; domnieva sa však, že je potrebný ďalší pokrok, aby sa podarilo zlepšiť poskytovanie správ o využívaní finančných prostriedkov EÚ na základe informovania skôr o výsledkoch ako o činnostiach; naliehavo žiada Komisiu, aby vyzvala ostatné agentúry OSN na prijatie rovnakej politiky ako UNDP, UNFPA a UNOPS; s uspokojením konštatuje, že Detský fond Organizácie Spojených národov (UNICEF) prijal rozhodnutie, ktoré je potrebné nasledovať;

21. ďalej sa domnieva, že do budúcnosti je potrebný prístup so širším dosahom, aby sa v plnom rozsahu splnili opakované žiadosti Parlamentu o väčšiu transparentnosť a zodpovednosť v spojení s účinnosťou a efektívnosťou; vyzýva Európsky dvor audítorov, aby sa snažil dosiahnuť dohodu s agentúrami OSN o tom, že odsúhlasia spoločné normy pre audit, ktoré budú v plnom súlade s medzinárodnými normami pre audit a ktorých výsledkom bude vyhlásenie o vierohodnosti;

22. upozorňuje na súčasné aktivity pracovnej skupiny pre zodpovednosť za pomoc v prípade katastrof a jej audit, ktorá bola zriadená v rámci Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií (INTOSAI) a ktorú vedie člen Európskeho dvora audítorov ([1]); podporuje jej dva hlavné ciele:

— vytvorenie smerníc a osvedčených postupov v oblasti zodpovednosti poskytovaním jasných, transparentných a štandardizovaných informácií všetkým zainteresovaným stranám (darcom, príjemcom, medzinárodným organizáciám, MVO) s cieľom dospieť k jedinému integrovanému modelu podávania správ;

— vytvorenie usmernení a osvedčených postupov v oblasti auditu s cieľom dospieť k jedinej koncepcii auditu (čo by znamenalo, že každé euro bude predmetom auditu len raz) prostredníctvom externého audítora, na základe čoho by sa poskytli záruky všetkým zainteresovaným stranám;

23. víta úsilie pracovnej skupiny INTOSAI a nabáda pracovnú skupinu k tomu, aby si svoj mandát splnila v rámci stanoveného harmonogramu; zastáva názor, že výsledky by sa mohli použiť aj v širšom rámci, keďže mnohé výzvy v oblasti pomoci súvisiacej s katastrofami sa vyskytujú aj v rozvojovej pomoci v oblastiach zasiahnutých konfliktom;

24. domnieva sa, že ide o náležitý spôsob riešenia tých výziev v oblasti zodpovednosti, s ktorými sa napríklad stretávajú agentúry OSN;

25. vyzýva preto Európsky dvor audítorov a príslušné úrady OSN, aby nadviazali dialóg s cieľom nájsť riešenie doposiaľ nevyriešených otázok; zdôrazňuje v tejto súvislosti prínosy režimu jediného auditu, keďže by sa tým zefektívnil proces auditov; považuje v tejto súvislosti činnosť pracovnej skupiny INTOSAI za veľmi dôležitú a vyzýva Európsky dvor audítorov, aby sa na tomto základe usiloval dosiahnuť dohodu s orgánmi OSN;

26. v tejto súvislosti pripomína, že Parlament už dlhý čas požaduje vytvorenie európskeho zvereneckého fondu s účasťou mnohých darcov a upriamuje pozornosť na návrh Komisie, aby sa prostredníctvom revidovaného znenia nariadenia o rozpočtových pravidlách (KOM(2010)0815) poskytol právny základ pre zriadenie vlastných zvereneckých fondov s účasťou mnohých darcov; domnieva sa, že týmto spôsobom je možné zabezpečiť maximálnu možnú mieru zodpovednosti, pokiaľ všetky agentúry OSN, ktoré riadia zverenecké fondy s účasťou mnohých darcov, nespĺňajú normy EÚ pre transparentnosť a zodpovednosť;

Koordinácia pomoci zo strany spoločenstva darcov

27. konštatuje, že účinnosť pomoci a koordinácia aktivít darcov v Afganistane je zo štrukturálneho hľadiska sťažená tým, že mnohí darcovia majú tendenciu zameriavať sa na krátkodobé výsledky bez toho, aby postupovali v dostatočnom súlade s potrebami vlády Afganskej islamskej republiky a obyvateľov Afganistanu; poznamenáva, že striktné uprednostňovanie regiónov spojených s prítomnosťou vojsk a regionálna segmentácia podľa darcovských krajín nepodporujú koordináciu darcov a zvyšujú riziko zdvojovania a neefektívneho využívania finančnej pomoci;

28. berie na vedomie závery Rady na tému posilnenia činnosti EÚ v Afganistane a Pakistane a s tým súvisiace správy predkladané každé dva roky, modrú knihu Komisie z roku 2009, v ktorej je uvedená celá pomoc zo všeobecného rozpočtu EÚ a z vnútroštátnych rozpočtov členských štátov, ako aj nedávne vymenovanie príslušnej osoby do dvojitej funkcie vedúceho delegácie EÚ/osobitného zástupcu EÚ; považuje tieto kroky za kroky správnym smerom v ústrety lepšej koordinácii úsilia EÚ a členských štátov;

([1]) http://eca.europa.eu/portal/page/portal/intosai-aada/home.

29. očakáva, že vytvorenie ESVČ (Európskej služby pre vonkajšiu činnosť) povedie k lepšej koordinácii, harmonizácii a väčšej transparentnosti pri realizácii projektov EÚ, ako aj k udržateľnejšiemu a účinnejšiemu využívaniu finančných prostriedkov EÚ v Afganistane; takisto očakáva, že bude jasne definovaná zodpovednosť delegácie EÚ;

30. vyzýva Komisiu, aby vyvinula dodatočné úsilie na koordináciu pomoci, a to nielen s členskými štátmi, ale aj s ďalšími medzinárodnými darcami, napríklad prijatím spoločných prístupov v rámci celého sektoru, ktorými by doplnila geografický prístup; zdôrazňuje, že v tejto súvislosti zohráva významnú úlohu Misia OSN pre pomoc v Afganistane (UNAMA) a Ministerstvo financií Afganskej islamskej republiky;

31. zdôrazňuje skutočnosť, že investície medzinárodného spoločenstva v Afganistane sa musia zosúladiť s potrebami vlády Afganskej islamskej republiky a obyvateľov krajiny;

Zlepšenie poskytovania správ

32. pripomína Komisii, že Parlament vyzval Komisiu ([1]), aby mu predložila výročnú správu o Afganistane obsahujúcu podrobné hodnotenie účinnosti a vplyvu pomoci, ako aj vyhlásenie o vierohodnosti, v ktorom bude jednoznačným spôsobom informovať o miere kontrolovanej pomoci, odhalených nedostatkoch a prijatých opatreniach; opakuje svoju výzvu a naliehavo žiada Komisiu, aby v plnej miere splnila odporúčanie Parlamentu o predložení výročnej správy o vykonávaní pomoci a jej kontrole v Afganistane;

33. vníma potrebu zvýšiť úroveň transparentnosti a zodpovednosti využívania finančných prostriedkov EÚ a pomôcť členským štátom EÚ a ďalším darcom vyhnúť sa bežným nástrahám; vyzýva preto Komisiu, aby zverejnila správy zo svojich pozorovateľských misií zameraných na výsledky a pozorovateľských pracovných ciest týkajúcich sa prostriedkov EÚ poskytovaných prostredníctvom agentúr OSN, ako aj ďalšie správy z auditov a hodnotení;

Výzvy do budúcnosti

34. berie na vedomie vyhlásenie prezidenta USA o stiahnutí tretiny vojakov americkej armády do leta 2012 a odovzdaní zodpovednosti do rúk afganských bezpečnostných jednotiek do roku 2014; pripomína, že stabilná bezpečnostná situácia je dôležitá z hľadiska náležitého dohľadu nad prostriedkami EÚ a že v dôsledku zhoršenia bezpečnostnej situácie v Afganistane je uskutočňovanie kontrol na mieste zo strany Komisie a ďalších organizácií stále náročnejšie;

35. zdôrazňuje skutočnosť, že stiahnutie jednotiek by mohlo mať negatívny vplyv na hospodárstvo Afganistanu; pripomína, že obrovská väčšina rozpočtu a hrubého domáceho produktu Afganistanu pochádza zo zahraničnej pomoci; konštatuje, že obnova hospodárstva má mimoriadny význam pre rozvoj Afganistanu; domnieva sa, že civilná pomoc Afganistanu sa stane významnejšou v súvislosti s poklesom vojenskej pomoci;

36. zastáva názor, že by to mohla byť zároveň príležitosť na pridelenie obmedzených zdrojov tým projektom, ktoré majú najväčšiu šancu na dosiahnutie dlhodobých výsledkov; opätovne zdôrazňuje potrebu väčšej hospodárskej udržateľnosti projektov a domnieva sa, že by sa tým predišlo vytvoreniu tlaku na darcov, aby uvoľnili prostriedky, ktoré majú v danom momente k dispozícii, ale aj na príjemcov, aby realizovali projekty bez dlhodobej perspektívy;

37. zastáva názor, že občianska spoločnosť a poslanci musia byť zapojení do každej fázy vykonávania, monitorovania a vyhodnocovania výsledkov a že táto požiadavka musí byť rozhodujúcim kritériom na udelenie rozpočtovej podpory;

([1]) Odsek 40 vyššie uvedeného uznesenia z 15. januára 2009 (Ú. v. EÚ C 46 E, 24.2.2010, s. 93).

38. považuje pretrvávajúce a výraznejšie úsilie medzinárodného spoločenstva o zvýšenie kapacity a nezávislosti súdnictva za nevyhnutné z hľadiska budúcnosti krajiny; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili v tomto smere svoje úsilie a vstúpili do konštruktívneho a intenzívneho dialógu s vládou Afganskej islamskej republiky s cieľom zabezpečiť, aby vytvorenie účinného a nezávislého súdneho orgánu zostalo aj naďalej spoločným cieľom všetkých subjektov zainteresovaných do rozvoja Afganistanu;

39. zdôrazňuje, že opatrenia zamerané na boj proti korupcii sú veľmi dôležitou súčasťou procesu upevňovania mieru v Afganistane, pretože korupcia vedie k nesprávnemu prideľovaniu finančných prostriedkov, je prekážkou prístupu k základným verejným službám, ako je zdravotníctvo alebo školstvo, a predstavuje zásadnú prekážku pre sociálny a hospodársky rozvoj krajiny; takisto zdôrazňuje, že korupcia znižuje dôveru vo verejný sektor a vládu, v dôsledku čoho predstavuje veľmi vážnu hrozbu pre národnú stabilitu; naliehavo preto vyzýva EÚ, aby pri poskytovaní pomoci Afganistanu venovala osobitnú pozornosť boju proti korupcii;

40. vyjadruje vážne znepokojenie nad tým, že v distribučnom reťazci sa stráca významná časť medzinárodnej pomoci a konštatuje, že sú na to štyri dôvody: plytvanie, príliš vysoké náklady na sprostredkovanie a bezpečnosť, príliš vysoká fakturácia a korupcia; naliehavo preto vyzýva EÚ, aby monitorovala náklady a účinnosť všetkej pomoci EÚ v Afganistane s cieľom zlepšiť jej efektívnosť;

41. považuje vývoj bezpečnostnej situácie v Afganistane za hlavnú výzvu v oblasti rekonštrukcie krajiny a vyzýva Komisiu, aby spolu s medzinárodným spoločenstvom vypracovali stratégiu na zaručenie bezpečnosti pre Afganistan a na podporu sebestačného poľnohospodárstva okrem iného v záujme zabezpečenia skutočnej kontroly nad pomocou;

42. zdôrazňuje, že rodová rovnosť a práva žien sú považované za zásadné otázky v národnej rozvojovej stratégii afganskej vlády a tiež v národnom strategickom dokumente na roky 2007 – 2013, ktoré sa týkajú uplatňovania hľadísk rodovej rovnosti v budúcnosti;

Pohľad z hľadiska zahraničnej politiky

43. pripomína záväzok EÚ pokračovať v podpore Afganistanu; zdôrazňuje, že celkovým cieľom rozvojovej pomoci EÚ pre Afganistan by mala byť podpora dlhodobo a trvalo udržateľného rozvoja krajiny vrátane zlepšenia sociálno-ekonomických noriem, uľahčenia tvorby pracovných miest a zvyšovania počtu malých a stredných podnikov, posilnenia odvetvia vzdelávania a zaručenia rovnosti žien a mužov; zdôrazňuje, že táto pomoc by mala ešte viac uľahčiť budovanie kapacít vo verejnej správe, posilniť právny štát a obmedziť korupciu, a tým napomôcť presun zodpovednosti za bezpečnosť na vládu Afganskej islamskej republiky (GIRoA); odporúča, aby sa časť finančnej pomoci pre Afganistan vyčlenila na päťročný plán, ktorého cieľom je zastaviť pestovanie ópia a nahradiť ho alternatívnymi plodinami; zdôrazňuje potrebu uľahčiť subregionálnu spoluprácu poskytovaním pomoci v otázkach cezhraničnej povahy;

44. pripomína, že je naliehavo potrebné zvýšiť efektivitu pomoci, keďže mnoho ukazovateľov rozvoja ešte stále nevykazuje žiadne výrazné zlepšenie a korupcia a dlhý distribučný reťazec medzinárodnej pomoci zostávajú hlavnými prekážkami pri poskytovaní základných služieb obyvateľom; vyzýva Európsku úniu a členské štáty, aby využívali dostupné finančné opatrenia vrátane budúcich trustových fondov EÚ po tom, čo budú vytvorené, a to účinným spôsobom, ktorým sa zabezpečí poskytovanie základných služieb obyvateľom;

45. konštatuje, že väčšina zdrojov určených na sociálno-hospodársky rozvoj Afganistanu sa do krajiny dostáva prostredníctvom medzinárodných mechanizmov, no značná časť tejto pomoci sa napriek tomu nedostane k cieľovým prijímateľom – afganským obyvateľom; zdôrazňuje, že EÚ a najmä Komisia/Európska služba pre vonkajšiu činnosť by mali prevziať vedúcu úlohu pri zlepšovaní koordinácie darcovstva v úzkej spolupráci s ostatnými hlavnými poskytovateľmi pomoci, ako sú USA a Japonsko, a požaduje vykonanie podrobných hodnotení efektívnosti pomoci s cieľom zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť poskytovateľov pomoci;

46. domnieva sa, že Európska únia ako jeden z najväčších poskytovateľov oficiálnej rozvojovej a humanitárnej pomoci pre Afganistan (vyše 2 miliardy EUR v období 2002 – 2010) má osobitnú povinnosť vyhodnotiť, či sa tieto finančné prostriedky naozaj dostávajú k cieľovým príjemcom a či sa nimi zlepšujú ich životné podmienky;

47. trvá na tom, že Európska služba pre vonkajšiu činnosť a Komisia v prípadoch, keď na poskytovanie pomoci využívajú medzinárodné organizácie, by mali venovať osobitnú pozornosť zamedzeniu plytvania prostriedkami, nadmerným nákladom na sprostredkovanie, neefektívnosti, príliš vysokej fakturácii a korupcii a mali by trvať na tom, že budú včas a primerane informované o výsledkoch a využití finančných prostriedkov;

48. pripomína svoju výzvu, aby EÚ vytvorila centralizovanú databázu nákladov a vplyvov celkovej pomoci EÚ poskytovanej Afganistanu a uskutočnila ich analýzu, pretože nedostatok aktuálnych a spoľahlivých údajov oslabuje účinnosť a transparentnosť pomoci;

49. zastáva názor, že Komisia by mala zvážiť zavedenie sektorovej rozpočtovej podpory; zdôrazňuje však, že táto pomoc by mala podliehať dôslednému dodržiavaniu podmienok, byť spojená s merateľnými ukazovateľmi vplyvu a mohla by sa využívať len spolu s opatreniami na budovanie kapacít a v rámci správnych orgánov, ktorých organizačné štruktúry a schopnosti finančného hospodárenia boli riadne posúdené a sú považované za primerané a transparentné;

Pohľad z hľadiska rozvojovej politiky

50. zdôrazňuje, že nasmerovanie pomoci krajinám postihnutým konfliktom znamená prijatie značnej miery s tým spojeného rizika, čo sa týka výsledkov; podčiarkuje, že spolupráca s OSN umožnila dosiahnuť rozvojové výsledky v extrémne ťažkom operačnom prostredí; zdôrazňuje však, že je potrebné dosiahnuť ďalší pokrok čo sa týka zabezpečenia väčšej zodpovednosti a transparentnosti, pokiaľ ide o EÚ ako hlavného prispievateľa do systému OSN;

51. zdôrazňuje, že účinnosť pomoci pre Afganistan možno zlepšiť iba vtedy, ak dôjde k radikálnej zmene prístupu k problému korupcie, ktorá krajinu rozkladá od roku 2001, od najvyššej po najnižšiu úroveň správy; zdôrazňuje, že korupcia na najvyšších miestach, ktorá bola tesne po roku 2001 mlčky akceptovaná, teraz v očiach afganského ľudu takmer nezvratne podkopáva autoritu inštitúcií zriadených afganskou ústavou; zdôrazňuje preto naliehavú a absolútnu potrebu skoncovať s touto akceptáciou korupcie a prijať opatrenia, aby mohli afganský súdny systém a Afganský dvor audítorov rázne riešiť tento veľký problém a aby sa mohli spoľahnúť na Európsku úniu ako na silného, spoľahlivého a pevného spojenca, ktorý sa ujme vedenia v boji proti tejto výzve, ktorá je pre budúcnosť krajiny veľmi dôležitá;

52. vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a Komisiu, aby určili jasnú stratégiu poskytovania pomoci v tomto krehkom, vysoko rizikovom kontexte; konštatuje, že hlavnou zásadou rozvojovej politiky EÚ je, aby bola pomoc účinná; zdôrazňuje, že primerané riadenie rizika je nevyhnutné, čo znamená zabezpečiť, aby boli k dispozícii dostatočné finančné a ľudské zdroje s cieľom zaručiť dôkladné monitorovanie tokov pomoci a hodnotenie výsledkov;

53. berie na vedomie záväzok darcov dať do dvoch rokov k dispozícii aspoň 50 % rozvojovej pomoci cez hlavný rozpočet afganskej vlády; zdôrazňuje však, že rozpočtová podpora musí byť spojená s konkrétnym zlepšením situácie v oblasti riadenia v krajine a so zvýšenou dôverou darcov k afganskej správe verejných financií a vyžaduje si súrne reformy a budovanie kapacít s cieľom posilniť systémy správy verejných financií, znížiť korupciu a zlepšiť plnenie rozpočtu; vyzýva Komisiu, aby vzhľadom na finančné možnosti afganských inštitúcií a rýchlosť pokroku pri presadzovaní kľúčových reforiem správy verejných financií zhodnotila, či by sa určité afganské ministerstvá alebo iné inštitúcie, a to aj na decentralizovanej úrovni, mohli v budúcnosti stať oprávnenými príjemcami sektorovej rozpočtovej pomoci, a ak áno, za akých podmienok;

54. zdôrazňuje zodpovednosť afganských orgánov, pokiaľ ide o dlhodobý štrukturálny rozvoj; naliehavo vyzýva vládu, aby sa viac zapájala do obnovy, demokratizácie, úsilia o zmiernenie chudoby a do boja proti korupcii; nabáda darcov z EÚ, aby venovali osobitnú pozornosť dlhodobej udržateľnosti svojich zásahov prostredníctvom podporovania afganskej zodpovednosti, systematického investovania do budovania kapacít a vyhýbania sa samostatným projektom, ktoré majú za cieľ iba krátkodobé výsledky; v tejto súvislosti zdôrazňuje zásadnú úlohu organizácií občianskej spoločnosti pri zabezpečovaní zodpovednosti za proces obnovy a pri ochrane proti riziku korupcie;

55. vyzýva najmä afganskú vládu, aby sa zamerala na budovanie inštitucionálnych kapacít vo verejnom sektore a aby vypracovala jediný národný program reformy verejnej správy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spoločne presadzovali reformu verejnej správy v politickom dialógu s vládou a koordinovane podporovali ciele vlády, pokiaľ ide o túto reformu;

56. naliehavo žiada EÚ, aby naďalej podporovala udržateľný, dlhodobý rozvoj Afganistanu a uvoľňovala primerané zdroje aj po roku 2014, keď zodpovednosť za bezpečnosť bude plne v rukách afganských orgánov a ostatní darcovia možno začnú znižovať objem poskytovaných finančných prostriedkov; v tejto súvislosti požaduje, aby EÚ so zreteľom na medzinárodnú konferenciu o Afganistane, ktorá sa bude konať 5. decembra 2011 v Bonne, ponúkla významnú pomoc, ktorá zdôrazní angažovanosť Únie, pokiaľ ide o rozvoj dlhodobého partnerstva s Afganistanom; vyzýva EÚ, aby hľadala nových zahraničných partnerov občianskej spoločnosti a darcov;

57. zdôrazňuje mierny pokles úmrtí civilistov od roku 2010; tvrdí, že bez posilnenej domácej, regionálnej a civilnej bezpečnosti sa bude rozvoj naďalej potláčať a stále bude dochádzať k stratám na životoch; vyzýva členské štáty, aby uznali, že posilnená bezpečnosť je predpokladom pre rozvoj, a aby na tomto základe vytvárali svoje politiky pomoci;

58. zdôrazňuje, že rozvojová pomoc od EÚ prispieva k posilneniu postavenia žien v Afganistane; tvrdí, že zvýšená politická a hospodárska účasť žien skvalitní ich životy a pomôže znížiť riziko, že Afganistan sa bude aj naďalej zmietať v konflikte;

59. tvrdí, že súčasná rozdrobenosť darcovskej pomoci má negatívny vplyv na účinnosť pomoci a vedie k duplicitným stratégiám; vyzýva Komisiu, členské štáty a medzinárodné spoločenstvo, aby lepšie koordinovali svoje úsilie v oblasti poskytovania pomoci;

60. tvrdí, že jednou z najdôležitejších úloh, pred ktorými Afganistan stojí, je reforma Afganskej národnej armády (ANA) a Afganskej národnej polície (ANP); zdôrazňuje, že hodnotenia výkonu ANA ani APA nedosahujú dohodnuté ciele; vyzýva členské štáty, aby posilnili svoju pomoc v tejto oblasti poskytnutím výcvikových dôstojníkov a výmenou najlepších postupov;

*

* *

61. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, Európskemu dvoru audítorov a vláde a parlamentu Afganskej islamskej republiky.